

PROCEDURY

I. CELE PROCEDUR:

Cel główny:

Bezpieczne i skuteczne zarządzanie szkołą.

Cel szczegółowy:

- zapewnienie bezpiecznych warunków pobytu uczniów w szkole,
- ochrona uczniów przed demoralizacją, mobbingiem i bullingiem
- ujednolicenie oddziaływań pomiędzy szkołą a środowiskiem rodzinnym uczniów,
- skuteczne działanie szkoły w nieprzewidzianych sytuacjach.

II. ZAKRES PROCEDUR:

Procedury obejmują swoim zasięgiem cały system oddziaływań wychowawczych, opiekuńczych, dydaktycznych, profilaktycznych i prewencyjnych wobec uczniów i ich rodziców.

III. OSOBY ODPOWIEDZIALNE:

1. Dyrektor szkoły,
2. Nauczyciele,
3. Pracownicy administracji i obsługi.

IV. OPIS DZIAŁAŃ:

A.DZIAŁANIA DYREKTORA SZKOŁY:

1. Zapewnienie stanu technicznego obiektu i wyposażenia zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za stan techniczny i higieniczny urządzeń sanitarnych obiektów należących do placówki.
3. Zaznajamianie pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków i sposobem wykonywania pracy na wyznaczonych stanowiskach oraz działaniami służącymi zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom.
4. Prowadzenie nadzoru pedagogicznego pod kątem uwzględniania przez nauczycieli w działaniach dydaktyczno-wychowawczo- opiekuńczych wymogów bezpieczeństwa oraz zapewnienia opieki pedagogicznej.
5. Systematyczne dokonywanie przeglądów stanu technicznego budynku ze szczególnym zwróceniem uwagi na ewentualne zagrożenia (elewacji zewnętrznej, stolarki drzwiowej i okiennej, wejścia na teren szkoły, boiska szkolnego, sal lekcyjnych, korytarzy, schodów toalet, szatni) i instalacji (elektrycznej, grzewczej, wentylacyjnej, odgromowej, wodno -kanalizacyjnej i innej).
6. Organizowanie przy pomocy odpowiednich instytucji szkoleń dla pracowników z zakresu BHP, ppoż oraz udzielania pomocy przedmedycznej.
7. Monitorowanie przestrzegania zasad postępowania pracowników szkoły dotyczących:
 - a) bezpieczeństwa uczniów podczas pobytu na terenie szkoły,
 - b) organizowania wycieczek, zajęć w terenie,
 - c) dokumentacji wypadków dzieci pozostających pod opieką szkoły
 - d) ewakuacji
 - e) nadzorowania prac remontowych, naprawczych i instalacyjnych odbywających się w placówce (oznakowanie i zabezpieczenie przed swobodnym dostępem do pomieszczeń, do których jest wzbroniony wstęp osobom nieupoważnionym)
8. Czuwanie nad bezpieczeństwem uczniów poprzez monitorowanie wejścia na teren szkoły osób z zewnątrz.
9. Dozorowanie pełnienia dyżurów przez nauczycieli.
10. Przestrzeganie zasad dotyczących usprawiedliwiania nieobecności i zwalniania uczniów z zajęć szkolnych przez rodziców (prawnych opiekunów).
11. Współdziałanie z Policją, Strażą Miejską i Sadem Rodzinnym i Nieletnich w we wszystkich sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia uczniów.

B.DZIAŁANIA NAUCZYCIELI:

1. Systematyczne kontrolowanie sali zajęć oraz miejsc, w których mają być prowadzone zajęcia z uczniami.
2. Planowanie i realizowanie procesu dydaktyczno- opiekuńczo- wychowawczego zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami bezpieczeństwa przyjętymi w szkole.
3. Bezwzględne przestrzeganie zasady zapewnienia opieki pedagogicznej przez cały czas pobytu uczniów w szkole.
4. Rzetelne pełnienie dyżurów śródlekcyjnych.
5. Reagowanie na przejawy krzywdy, agresji, przemocy i innych zachowań niepokojących stosowanych wobec uczniów przez innych uczniów oraz rodziców.

C. DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI I OBSŁUGI:

1. Reagowanie na przejawy krzywdy, przemocy i agresji stosowanej wobec uczniów lub przez samych uczniów.
2. Zgłaszanie zauważonych niepokojących zachowań zagrażających bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu uczniów do dyrekcji szkoły.
3. Natychmiastowe działania zmierzające do usunięcia sytuacji zagrażających bezpieczeństwu uczniów (szczególnie w trakcie trwania przerwy) takich jak: rozlany płyn, potłuczone szkło, oberwana tablica, otwarty dostęp do urządzeń elektrycznych, zamykanie otwartych okien na korytarzach szkolnych itp.
4. Częstsze kontrolowanie stanu czystości we wszystkich toaletach po zakończonych przerwach.
5. Bezwzględne przestrzeganie procedury wpuszczania osób obcych (w tym rodziców) na teren szkoły oraz uczniów przedwcześnie przychodzących na zajęcia dydaktyczne.

V. SZKOLNE PROCEDURY POSTĘPOWANIA.

Jest to strategia działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych stosowanych w szkole.

CELE INTERWENCJI:

1. Udzielenie wsparcia i pomocy uczniowi i jego rodzicom.
2. Zapobieganie problemom związanym z zagrożeniem uzależnieniami i innymi zachowaniami ryzykownymi, poprzez:
 - a. dostarczanie informacji,
 - b. zaproponowanie współpracy,
 - c. konsekwentne stosowanie procedury interwencji.

Elementami interwencji są:

- **Diagnoza:** zaplanowanie adekwatnych działań.
- **Porada:** stanowisko szkoły i motywowanie ucznia do uczestniczenia w działaniach interwencyjnych.
- **Kontrakt:** motywowanie ucznia do zmiany zachowania.
- **Monitorowanie kontraktu:** wspieranie zmian w zachowaniu ucznia.

POSTĘPOWANIE INTERWENCYJNE W SZKOLE:

1. Powołanie szkolnego zespołu do spraw interwencji kryzysowej.
2. Opracowanie bazy danych instytucji do współpracy w sytuacjach kryzysowych.
3. Bieżące rozpoznawanie istniejących w szkole problemów i zagrożeń.
4. Opracowanie procedur postępowania w sytuacjach problemowych i zasad reagowania.
5. Podejmowanie natychmiastowych działań w sytuacjach problemowych.

SZEGÓŁOWE PROCEDURY:

1. Procedura postępowania w przypadku niszczenia i dewastacji mienia szkolnego przez ucznia.
2. Procedura postępowania w przypadku stosowania agresji i przemocy fizycznej przez uczniów.
3. Procedura postępowania w przypadku stosowania przemocy i agresji psychicznej przez uczniów, w tym mobbing i bullying.
4. Procedura postępowania w przypadku dokonania kradzieży przez ucznia.
5. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez uczniów narzędzi i środków niebezpiecznych.
6. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia znamion przestępczości u ucznia (wykroczenie, demoralizacja, popełnienie czynu karalnego).
7. Procedura postępowania w przypadku zachowania agresywnego wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz osób przebywających w szkole.
8. Procedura udzielenia pomocy ofiarom przemocy fizycznej i psychicznej oraz cyberprzemocy.
9. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia.
10. Procedura postępowania w przypadku przestępczości seksualnej – molestowania.
11. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia o cyberprzemoc na terenie szkoły
12. Procedura postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie.

1.Procedura postępowania w przypadku niszczenia i dewastacji mienia szkolnego przez ucznia.

- 1.W sytuacji dostrzeżenia niszczenia mienia szkolnego lub prywatnego na terenie szkoły , każdy uczeń zobowiązany jest poinformować o tym wychowawcę, nauczyciela dyżurującego lub innego pracownika szkoły.
- 2.Uczeń, który zniszczył, uszkodził mienie szkolne lub prywatne, bez względu na okoliczności, zobowiązany jest zgłosić ten fakt wychowawcy, nauczycielowi dyżurującemu lub innemu pracownikowi szkoły.
- 3.Uczeń, którego mienie prywatne zostało zniszczone na terenie szkoły, jest zobowiązany zgłosić szkodę wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły. Procedura ta nie obowiązuje w przypadku uszkodzenia mienia prywatnego, którego posiadanie na terenie szkoły jest zabronione i za które szkoła nie ponosi odpowiedzialności.
- 4.Nauczyciel lub pracownik szkoły, któremu zgłoszono fakt niszczenia (zniszczenia) mienia szkolnego lub prywatnego, podejmuje następujące działania:
 - 4.1.Powstrzymuje niszczenie i ustala sprawców.
 - 4.2.Powiadamia wychowawcę ucznia (jeżeli nim nie jest).
- 5.Wychowawca:
 - 5.1.Powiadamia o zaistniałym fakcie pedagoga i dyrektora szkoły. W razie zniszczenia, które może stać się zagrożeniem dla zdrowia innych dyrektor szkoły zabezpiecza uszkodzone mienie.
 - 5.2.Przeprowadza rozmowę z uczniem na temat zaistniałej sytuacji, może też skierować ucznia do pedagoga.
 - 5.3.Wpisuje uczniowi ujemną wagę z zachowania oraz w porozumieniu z pedagogiem oraz dyrektorem podejmując decyzję o sposobie zadośćuczynienia lub ukarania sprawcy.
 - 5.4.Powiadamia rodziców o konsekwencjach czynu ucznia i rodzaju zastosowanej kary. W obecności pedagoga szkolnego, a w razie konieczności także dyrektora, przeprowadza rozmowę wychowawczą z uczniem w obecności rodziców.
 - 5.5.Ustala z uczniem i rodzicami sposób i termin naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenia opłaty za ich naprawę:
 - a) rodzice i uczeń zobowiązują się do podjęcia pracy nad eliminacją podobnych szkodliwych zachowań;
 - b) w przypadku konieczności pokrycia kosztów lub naprawy zniszczonego mienia rodzice lub opiekunowie proszeni są o rozmowę z wychowawcą, dyrektorem szkoły oraz pedagogiem, podczas której ustala się kwotę lub inny sposób naprawienia wyrządzonej szkody;
 - c) jeśli szkoda nie zostanie naprawiona w ustalonym terminie, dyrektor szkoły wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do natychmiastowego wywiązania się z poczynionych ustaleń.
- 6.W przypadku, gdy trudno ustalić, kto dokonał zniszczeń, wychowawca informuje uczniów klasy, w której może być sprawca, o konieczności jego ujawnienia. Jeśli osoba winna nie zostanie wskazana, dyrektor szkoły może zobowiązać do pokrycia całkowitego kosztu naprawy zniszczonego mienia wszystkich uczniów danej klasy.
- 7.W szczególnych aktach wandalizmu dyrektor szkoły sprawę zgłasza na policję.
- 8.Osoba interweniująca sporządza notatkę ze zdarzenia.

2.Procedura postępowania w przypadku stosowania agresji i przemocy fizycznej przez uczniów.

W przypadku stwierdzenia aktu przemocy i agresji ucznia (uczniów) wobec otoczenia:

- 1.Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia podejmuje działania uniemożliwiające dalszą agresję: sam lub przy pomocy innych pracowników szkoły rozdziela bijących się uczniów, odizolowuje sprawcę przemocy od ofiary.
2. Jeżeli jest taka możliwość przeprowadza wstępną rozmowę z uczniem i ustala okoliczności zdarzenia.
- 3.W razie potrzeby (okaleczenia, uszczerbek na zdrowiu) wzywa higienistkę szkolną lub pod jej nieobecność udziela pierwszej pomocy przedmedycznej.
- 3.Powiadamia wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu.
- 4.Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę interwencyjną z uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę dotyczącą okoliczności zdarzenia.

5. Wychowawca klasy informuje rodziców uczestników zdarzenia o jego okolicznościach i wzywa ich na spotkanie - rozmowę z wychowawcą i pedagogiem, dyrektorem szkoły mającą na celu zobowiązanie ucznia do zaniechania negatywnego postępowania w przyszłości, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
6. W sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu uczniów dyrektor szkoły powiadamia Policję oraz wzywa karetkę pogotowia.
7. Wychowawca klasy wyciąga wobec sprawcy zdarzenia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
8. Jeżeli zachowania agresywne powtarzają się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który podejmuje inne działania:
- wnioskuję o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań. Pedagog sporządza z podjętych działań notatki umieszczone w dokumentacji pedagoga.
9. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia przeprowadza rozmowę interwencyjną w obecności rodziców i policjanta ds. nieletnich,
- kieruje wniosek do sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

3.Procedura postępowania w przypadku stosowania przemocy i agresji psychicznej przez uczniów (mobbing, bullying)

Przez przemoc psychiczną rozumie się:

- zastraszanie, ośmieszanie, poniżanie, szantażowanie, wymuszenia, psychiczne znęcanie się, mobbing, drwiny, złośliwe plotkowanie, słowne wyzywanie się, grożenie itp.
- Jeżeli uczeń czuje się poszkodowany przez innego ucznia lub uczniów, może-powinien zgłosić przypadek takiej przemocy:
- wychowawcy klasy lub pedagogowi oraz rodzicom;
 - również osoby będące świadkami takich sytuacji lub mające informacje o nich powinny w/w osobom zgłosić je;
 - rodzice mają prawo i obowiązek zgłosić wychowawcy lub pedagogowi fakt stosowania przemocy w stosunku do ich dziecka;
 - wychowawca klasy przy pomocy pedagoga szkolnego podejmuje działania wyjaśniające oraz profilaktyczno- terapeutyczne w stosunku do sprawców (przeprowadzane są rozmowy wychowawcze, wspierające, diagnostyczne)
 - jeżeli problem dotyczy klasy lub grupy, wychowawca oraz pedagog przeprowadzają stosowne zajęcia, dodatkowo można zorganizować zajęcia warsztatowe ze specjalistą z zewnątrz
 - kary nakłada dyrektor szkoły wraz z wychowawcą klasy wg Statutu szkoły;
 - w poważnych przypadkach znęcania się nad uczniem czy uczniami dyrektor szkoły wraz z pedagogiem decyduje o powiadomieniu Policji lub Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

W przypadku, gdy nauczyciel zaobserwował sytuację przemoc psychiczną na terenie szkoły:

1. Niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca klasy powiadamia dyrektora szkoły.
3. Wychowawca klasy i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem w celu ustalenia okoliczności zdarzenia oraz ustalenia sprawcy. Z rozmowy zostaje sporządzona notatka.
4. Wychowawca klasy powiadamia i wzywa do szkoły rodziców uczniów - ofiary i sprawcy - zapoznaje rodziców z okolicznościami sytuacji.
5. Informuje rodziców ofiary zdarzenia o przysługującej im możliwości zgłoszenia zdarzenia na Policji, rodziców sprawcy uświadamia w zakresie konieczności większego niż dotąd nadzoru na dzieckiem oraz prawnych konsekwencji podobnych zachowań.
6. W sytuacji powtórzenia się podobnych sytuacji - dyrektor szkoły ma obowiązek poinformować Policję i Sąd Rodzinny.
7. Wychowawca klasy stosuje wobec ucznia konsekwencje określone w statucie szkoły.

4.Procedura postępowania w przypadku dokonania kradzieży przez ucznia.

- 1.Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
- 2.Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszkukania domniemanego sprawcy. Z całego zdarzenia sporządza notatkę.
- 3.Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy, pedagogowi i dyrektorowi szkoły.
- 4.Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia.
- 5.Dyrektor szkoły, wychowawca i pedagog przeprowadzają rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia , sposób ukarania sprawcy. Z rozmowy zostaje sporządzona notatka.
6. Dyrektor szkoły, wychowawca i pedagog przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
7. W uzasadnionym przypadku dyrektorem szkoły podejmują decyzję o zawiadomieniu Policji. O tym fakcie informowani są rodzice/prawni opiekunowie poszkodowanego i sprawcy.

Postanowienia dodatkowe

- Szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe, nie związane z procesem dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńczym / np. telefony komórkowe, biżuterię, odtwarzacze MP3 i MP4, gry elektroniczne, zabawki , itp./.
- Za przedmioty własne pozostawione na korytarzu szkolnym także w czasie przerwy odpowiada uczeń. Jest on zobowiązany do należytego pilnowania swojej własności.

5. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez uczniów narzędzi i środków niebezpiecznych.

Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje:

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który jest świadkiem posiadania przez ucznia niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działanie zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w sekretariacie, gabinecie dyrektora szkoły lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych uczniów).
2. Jeżeli uczeń nie chce oddać przedmiotu lub substancji nauczyciel interweniujący natychmiast powiadamia wychowawcę, pedagoga, a w uzasadnionych sytuacjach dyrektora szkoły.
3. Wychowawca bądź pedagog odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z uczniem wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o grożącym niebezpieczeństwie oraz informując o sposobie ukarania.
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, wzywa ich do szkoły i jeżeli jest to prawnie możliwe, oddaje przedmiot oraz sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga szkoły.

**6. Procedura postępowania
w przypadku
stwierdzenia znamion przestępczości u ucznia
(wykroczenie, demoralizacja, popełnienie czynu karalnego).**

W przypadku zachowań o charakterze przestępczym popełnianych przez ucznia (uczniów) szkoła ma obowiązek powiadomić odpowiednie instytucje zajmujące się sprawami nieletnich. Przepisy te stosuje Policja i Sąd Rodzinny i Nieletnich na podstawie Ustawy o Postępowaniu w Sprawach Nieletnich.

**7. Procedura postępowania
w przypadku
zachowania agresywnego wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz
osób przebywających w szkole.**

1. Nauczyciel/ pracownik szkoły/ inna osoba informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Dyrektor i pedagog ustalają przebieg zajścia i świadków zdarzenia.
3. Pedagog sporządza notatkę ze zdarzenia.
4. Dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców / opiekunów prawnych ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.
4. W uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły wnioskuję o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań.
5. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek poszkodowanego.
6. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora, w godzinach zajęć popołudniowych w szkole) nauczyciel/ pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu Policję.

**8. Procedura udzielenia pomocy
ofiarom przemocy fizycznej i psychicznej
oraz cyberprzemocy.**

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy, informuje o zdarzeniu wychowawcę, a ten pedagoga i dyrektora szkoły.
2. Wychowawca i pedagog przeprowadzają rozmowę z ofiarą cyberprzemocy, udzielają jej wsparcia i porady, ustalają okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
3. Wychowawca i pedagog przy udziale nauczyciela informatyki zabezpieczają dowody i jeżeli to możliwe, ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego i sprawcy (jeżeli jest znany i nieletni).

5. Jeżeli sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, wychowawca postępuje zgodnie z zasadami oceny negatywnego zachowania zawartymi w WSO.

6. W innych przypadkach dyrektor szkoły zawiadamia Policję i sporządza notatkę.

7. Wychowawca i pedagog monitorują sytuację ucznia (ofiary), sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

9. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia.

Każdy pracownik szkoły ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

1. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych. O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
- mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych,
- pozbywanie się osobistych i cennych przedmiotów,
- unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
- zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
- przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań dla danego ucznia,
- przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
- przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,
- podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
- fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca i pedagog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

- jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia,
- przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia,
- przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły,
- ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły lub poza nią.

2. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych). Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

- nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
- informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców oraz przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia informują odpowiednie instytucje,
- jeżeli sytuacja tego wymaga wzywają pogotowie ratunkowe informując dyspozytora o zamiarach ucznia.

3. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.

Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:

- jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego,
- wzywają pogotowie ratunkowe informując dyspozytora o zdarzeniu,
- dyrektor szkoły, pedagog szkolny i wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu w szkole, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- o próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli,

- pedagog szkolny planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą,
- w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji,
- pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły (przede wszystkim grupie klasowej).

4. Postępowanie w przypadku powrotu ucznia do szkoły po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu:

- Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu w związku z wszelkiego rodzaju zaburzeniami psychicznymi/emocjonalnymi) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do ucznia się dziecka na terenie szkoły w grupie klasowej.
- Pedagog współpracując z wychowawcą otaczają opieką ucznia poprzez udzielenie wsparcia w postaci rozmów, spotkań, kontaktu z rodzicami. W miarę konieczności wskazują miejsca w których jest możliwe skorzystanie z terapii i fachowej opieki specjalistów.
- W przypadku zaistnienia przesłanek mogących świadczyć o pogorszeniu stanu zdrowia rodzic po uzyskaniu takiej informacji ze szkoły, ma obowiązek odebrać dziecko ze szkoły i udać się do odpowiedniego specjalisty.
- Przy każdej kolejnej interwencji szkoła wymaga od rodzica przedstawienia zaświadczenia od lekarza o braku przeciwwskazań do kontynuowania nauki w placówce.

10. Procedura postępowania w przypadku przestępczości seksualnej – molestowania.

1. W przypadku podejrzenia, że dziecko stało się ofiarą przemocy seksualnej należy ten fakt bezzwłocznie zgłosić dyrekcji szkoły, wychowawcy klasy i pedagogowi szkolnemu.

2. Pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z dzieckiem.

3. Jeżeli fakt przemocy seksualnej zostanie stwierdzony informuje o tym dyrektora szkoły, który zawiadamia Policję.

4. Szkoła ma obowiązek zapewnić pomoc dziecku – ofierze przemocy seksualnej. W czasie rozmowy z dzieckiem- ofiarą przemocy trzeba zastosować się do zasad wymienionych poniżej.

- Zapewnić dziecku, że mu wierzysz.
- Zadbaj o jego bezpieczeństwo, zrobić wszystko, by uchronić je przed kolejnymi aktami przemocy.
- Pochwalić i docenić to, że opowiedziało o tym, co się wydarzyło.
- Spróbować zrozumieć i zaakceptować fakt, że o molestowaniu nie powiedziało wcześniej.
- Nie obwiniać dziecka za to, co się stało.
- Wy tłumaczyć mu, że całą odpowiedzialność za to, co się wydarzyło, ponosi sprawca.
- Pozwolić dziecku odczuwać i wyrażać wszystkie uczucia, jakie przeżywa w związku z zaistniałą sytuacją (zarówno pozytywne, jak i negatywne).
- Zapewnić mu specjalistyczną pomoc (medyczną, psychologiczną, prawną).

11. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia o cyberprzemoc na terenie szkoły

1. Zgłoszenia o tym, że uczeń stał się ofiarą cyberprzemocy, najczęściej dokonuje poszkodowany uczeń, jego rodzice lub koledzy, ale zgłoszenia może dokonać każdy, kto zdobędzie wiedzę o takim zdarzeniu.

2. Aby móc sprawdzić prawdziwość zgłoszenia, zgłaszając cyberprzemoc, musi podać adres strony internetowej lub innego miejsca, w którym widnieje kompromitujące zdjęcie czy obraźliwy wpis.

3. Osoba, która otrzymała informację o cyberprzemocy w szkole, zgłasza ten fakt dyrektorowi szkoły, a ten wyznacza nauczyciela informatyki, aby sprawdził prawdziwość otrzymanej informacji.

4. Nauczyciel zabezpiecza, rejestruje dowody świadczące o zastosowaniu cyberprzemocy, notuje i zabezpiecza wszystkie dane, które odnajdzie: adres strony www, nazwę użytkownika, profil, numer telefonu itd. (w zależności od formy zastosowanej przez sprawcę), treść wpisu, listu czy SMS -a, a także datę i godzinę odnalezienia dowodów.

5. Dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą klasy, pedagogiem i nauczycielem informatyki podejmują próbę ustalenia okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków. Analizują zdarzenie i podejmują decyzje w kwestii dalszych działań.
6. W trakcie analizowania okoliczności zdarzenia podejmuje się próbę identyfikacji sprawcy i ustalenia, czy jest on uczniem szkoły.
7. Po zidentyfikowaniu sprawcy – należy mu nakazać natychmiastowe usunięcie obraźliwych lub szkodliwych treści i wyciągnąć konsekwencje adekwatne do wykroczenia.
8. Jeśli nie uda się ustalić sprawcę, a zostało złamane prawo – należy poinformować o tym Policję, a jeśli tego wymaga sytuacja to należy zgłosić sprawę do sądu rodzinnego:
- a) jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły,
 - b) gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.
9. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:
- a) konsekwencje i rodzaj działań wobec sprawcy uzależnione będą od tego, czy jest on uczniem szkoły, czy nie. Jeśli nie – działania podejmuje policja. Jeśli tak – działania należą do szkoły, a policja reaguje, jeśli ranga czynu popełnionego przez sprawcę tego wymaga.
 - b) jeśli sprawcą był uczeń – należy o tym natychmiast poinformować jego rodziców.
 - c) jeśli sprawcą przemocy jest uczeń szkoły, należy najpierw przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego zachowania. W rozmowie powinni uczestniczyć dyrektor, nauczyciel biorący udział w rozwiązywaniu sprawy, pedagog szkolny, wychowawca, a także jego rodzice. Celem rozmowy powinno być dowiedzenie się jak najwięcej o okolicznościach zajścia, jego przyczynach, ale także poszukanie możliwości rozwiązania sytuacji konfliktowej, form zadośćuczynienia wobec ofiary.
 - d) wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy, zgodnie z zapisami statutu szkoły, uwzględniające rozmiar i rangę szkody, czas trwania działań sprawcy, szkodliwość czynu i celowość działań, świadomość konsekwencji, np. w zależności od wieku ucznia.
 - e) objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną w celu uświadomienia mu konsekwencji jego działań, pomocy w zmianie jego postawy i postępowania.
10. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:
- a) po zgłoszenia przemocy – należy otoczyć opieką jej ofiarę. W rozmowie z uczniem należy ustalić, jakie działania powinny zostać podjęte oraz powiadomić o zajściu rodziców ucznia. Uczeń powinien otrzymać informację o całkowitym wsparciu, gotowości pomocy ze strony szkoły oraz wyciągnięciu konsekwencji wobec sprawcy.
 - b) uczeń będący ofiarą powinien otrzymać poradę jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzać do eskalacji prześladowania – nie usuwać żadnych dowodów winy sprawcy, nie wchodzić w kontakt ze sprawcą poprzez internet, natychmiast zgłosić dorosłym wszelkie akty przemocy.
 - c) sytuacja szkolna ucznia powinna być monitorowana przez wychowawcę, pedagoga szkolnego oraz innych nauczycieli, aby uniknąć ewentualnych ataków zemsty ze strony ukaranego sprawcy.
11. Obowiązkiem osób uczestniczących w postępowaniu jest sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.

12. Procedura postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten pedagoga.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z dzieckiem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.
3. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania i wskazuje formy pomocy.
4. Pedagog sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy, którą podpisują również rodzice/ opiekunowie prawni dziecka.
5. Jeżeli podejrzenia potwierdzają się lub istnieje uzasadniona obawa, że dziecko jest ofiarą przemocy, dyrektor informuje Ośrodek Pomocy Społecznej, Policję i Sąd rodzinny. Pedagog sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga. Osoba, która pozyskała informacje od osoby poszkodowanej zakłada tzw. „Niebieską Kartę”. W przypadku rodziny objętej dozorem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie informuje się kuratora.
6. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej, z obawą zagrożenia zdrowia lub życia dyrektor powiadamia bezpośrednio Instytucje Pomocnicze takie, jak Policja, Sąd, Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoba, która pozyskała informacje od osoby poszkodowanej zakłada tzw. „Niebieską Kartę”.

